

ניצוצי חיזוק ואמונה
מאוצר שיחותיו ומכתביו של הגאון הצדיק
רבי יעקב מאיר שעכטער שליט"א

המנהגים החדשים

פניני הפרשה

פתגמין קדישין ומרגניתין טבין
שנשמעו מפ"ק הגה"צ מורינר שליט"א
בשעה של קורת רוח ובשבילי דאורחא

■ שב"ק פרשת ויצא תש"ע לפ"ק

מורינר שליט"א אמר: מציינו שהתורה"ק (בראשית כה"ז) העיד על יעקב אבינו; "ויעקב איש תם" - למעשה בתורה ראינו ההיפך שיעקב אבינו היה חכם מחוכים שהרי עשו אמר (כ"ז"ו) "ויעקבניו זה פעמים", וכן ב'לבן' ראינו האיך שלמעשה השיג יעקב אבינו מה שרצה, והתבטא ע"ז מורינר שליט"א: "איך האב שוין לאנג געזוכט די תמימות פון יעקב אבינו" (חפשי זמן רב אחר תמימות של יעקב), אלא למעשה מצאתיו בסוף סדר בראשית בפרשת ויחי קודם מיתתו של אבינו יעקב; דטבע העושר כדי לשמחו צריך ליתן לו הון תועפות ואינו מסתפק עם סכום המשמח אדם פשוט.

וידוע במדרש שהיה ליעקב הון וממון רב. ועכ"ז אמר קודם מיתתו (מח"ט"ו) "האלקים הרועה אותי מעודי" ואמרו חז"ל שזכר עתה אף את החסד שעשה ה' עמו 'במה שינק משדי אמו', והא לך התמימות של יעקב אבינו בבורא עולם - תמימות מיינט מען אינעם בורא, אבער אנטקעגן די סטרא אחרא מוז מען זיין א חכם! (תימיות היינו בבורא עולם, אבל נגד הס"ט צריכין להיות חכם).

■ צפרא דשבתא פרשת בא תשע"ד לפ"ק

מורינר שליט"א דיבר בענין הנסיונות ופגעי הזמן, וסיום: העצה להנצל מכל זה הוא להתחדש בכל יום ולהתחיל לעסוק בתורה ומצוות מחדש ובחיית וחקק חדש, וכמו שהזהיר רבינו הק' שצריכין להתחדש תמיד, כי כל יום בנפרד הוא בריאה חדשה ועולם מלא.

והאור החיים הקדוש פרשת ויחי מרחיב ענין זה על פי דברי האריז"ל כי כל אחד לפי מה שצריך לתקן ולברר בעולם הזה כן יש לו ימים לחייו, וכל יום הוא ניצוץ אחד שלם, ובעת השינה עולה ניצוץ של יום זה עם מעשיו הטובים שעשה, ומבאר שאף שהיתה יותר טוב בעת שכל הניצוצות שתיקן האדם היו נשארים למטה, כי ע"ז היה הם בעוזרו לעלות מעלה מעלה, עכ"ז מעלה גדולה יש בסדר זה שבכל יום שחולף עולה הניצוץ למעלה, כי ע"ז אף אם ח"ו יפגום ע"י חטאים בימים אחרים, להניצוץ הזה שתיקון לא יגיע פגם.

ועל פי דברי האו"ח הק' הללו מבאר הערבי נחל (פרשת ויחי דרוש ב), כי מה שאמרו חז"ל על כמה חטאים אין להם חלק לעולם הבא ה"י הכוונה בזה הוא רק לניצוץ של אותו יום, אבל הניצוצות של ימים הקודמים ואחריו יש לו חלק לעולם הבא, וכותב שם דלולא זאת היתה הגן עדן ריק מאנשים. [ופעם הביאו לי אדם אחד שהיה נשבר ונדאק, והתחיל לדבר ממצבו ולא הבנתי מה שאמר רק דבר זה, שיש לו מחשבות לאבד את עצמו לדעת ה"י מחמת איזה מכשול שהיה לו מקדם רח"ל, ואמרת לו הערבי נחל הנזכר, ובזה חזקתי אותו שלא אבד תקוותו וסברו].

והנה זאת צריכין לזרה, ליקח הדברים רק להתחזקות, שלא יפול האדם לגמרי מכל וכל ח"ו מחמת כשלונותיו, ולא ליקח הדברים להיפוך שע"ז יפרוק עול ח"ו, וכידוע אשר בהתורה ובכל דבר יש בו סם החיים וסם המות, ועל זה נאמר 'ובחרת בחיים'.

■ צפרא דשבתא שבת זכור שנת תשע"ו לפ"ק

בעת הקידושא רבא אמר מורינר שליט"א: השי"ת הוא "מצמיח ישועות" (ברכת יוצר אור) ו"פועל ישועות" (ברכת אהבה רבה), וההבדל הוא ד"פועל ישועות" היינו כאשר האדם משער בדעתו דרך ישועה, ואכן השי"ת מושיעו בדרך זה, אמנם לפעמים נמצא האדם במצב שכפי הנראה בעיני בשר אין לו שום דרך ישועה לצאת מהחושך והצרה, אז נקרא השי"ת בתואר "מצמיח ישועות" למעלה מדרך הטבע.

וזאת אנו למדים ממקרא שכתוב (בפרשת בראשית, נא) 'וירא יושב הארץ הכנעני את האבל בגורן האטד וגו' ופירש"י: 'רבותינו דרשו (סוטה יג ע"א) על שם המאורע, שבאו כל מלכי כנען ונשיאי ישמעאל למלחמה, וכיון שראו תכרו של יוסף תלוי בארונו של יעקב, עמדו כולו ותלו בו כתריהם, והקיפוהו כתרים כגון המוקף סייג של קוצים', והדברים נוראים כאשר מתבוננים בה! כי המלכים והנשיאים באו בכוונה להילחם עם השבטים, ולא היה נראה שום פתח הצלה, ובפרט כאשר ידוע שצריך שמירה יתירה על הדרכים, ואף לא אחד העלה בדעתו איך יבוא ישועת ה', אך השי"ת הצמיח את הישועה באופן מופלא למעלה מההשגה, עד שכל המלכים הסירו את כתריהם ותלו אותם על הארון לכבודו של יעקב.

ומעשה אבות סימן לבנים והוא לימוד לכל אחד בכל מצב שיהיה, שגדול ה' ולא יפלא ממנו שום דבר! ועלינו רק לסמוך עליו ולבטוח בו בבטחון אמין וחזק כי לא יטוש ה' עמו! ואז נזכה לראות בעינינו את ישועת שיעשה עמנו!

מדברים מה'תכלית'!

■ הבטה אחר על העולם

כאשר מתהלכים תמיד עם הדעת של "על מאי אתינא להאי עלמא!" הרי ההבטה על העולם הזה הינה אחרת לגמרי, א אנדערן קוק! לא עושים עסק שלם מהעולם הזה! זוכים להתעלות בכל התחומים, לחטוף מצוות ומעשים טובים; להיות סור מרע; להימנע מכל מיני דברים אשר צריכים להימנע מהם; מרויחים הרבה דברים טובים בין אדם לחבירו ובין אדם למקום, לכל זאת זוכים כאשר חיים עם דעת זו!

הגה"ח רבי לוי יצחק בענדער ז"ל היה מעלה על נס איך שהיה חקוק בקרב אנ"ש הענין הזה "על מאי אתינא להאי עלמא!", עד כדי כך שכאשר שני חסידי ברסלב היו נפגשים ברחוב העיר ניגשו אחד אל השני והיו מדברים מה'תכלית'!

וזה היה דבר הרגיל ממילא אצלם! עד שהיה נדמה שהוא תקנה מקדמת דנא לדבר תמיד מה'תכלית'! כל כך היה ענין זה חזק וברור אצלם! אז מאן זעהט א ברסלב'ער חסיד רעדט מען פון 'תכלית'! [כאשר רואים ברסלב'ער חסיד מדברים מה'תכלית'!] לבל נשכח חלילה על מה ולמה אנו נמצאים כאן בעולם הזה! - וקבעו זאת בקרבם ע"י התבודדות וע"י דיבורים תמידיים מענין זה.

■ התוספות שזכר מימים ימימה

בימי מלחמת העולם הראשונה נכנס מאן דהוא בקלויז דחסידי אנ"ש באומאן, והנה עיניו רואות כמה חבורות של אנשים המשוחחים ביניהם, הוא היטה את אזנו לשמוע מה מדברים בחבורה הראשונה, והנה הוא שומע אחד מדבר דברים גבוהים מעבודת התפילה, הוא ממשיך להאזין לדברי חבורה אחרת - שם מדברים דברים חוצבים כלהבות אש משמירת הברית, וכך בחבורה נוספת - מדברים שוב מעניני 'תכלית'!

הלה התפלל מאוד והיה זה אצלו לחידוש נפלא: מלחמה עקובה מדם משתוללת בעולם, הרי אז לא היו כלי תקשורת כהיום, ולכן כל ה'עולם' היו רועשים ורוגשים לשמוע את הנעשה בעולם, שומעים מעשיות מהמתרחש בקרבות המלחמה ובמדינות - ומעבירים הלאה, ימים ושנים היה כל הדין ודברים בין האנשים סביב המלחמה.

והנה כאן הוא רואה עולם אחר לגמרי! א אנדער וועלט! כאן חושבים 'מתכלית'! מדברים מה'תכלית'! והלא חוץ מזה לא ישרא מאומה...

- הרי אם מאן דהוא יספר היום בהתרגשות שלפני מאה שנה נפל 'כלי הריגה' (באמ"ב"ע) במקום פלוני ופלוני, אזי יאמרו לו תיכף: 'וכי מה הינך רוצה? הרי זה סיפור ישן נושן...' אמנם אם הוא יספר על איזה 'תוספות' שהוא זוכר מאותם ימים - זה כבר כן לענין, כי זהו נצחיות!

ובכן אותו יהודי שראה כל זאת התעורר בקרבו בחשבו: 'הבט נא, מתהלכים כאן אנשים עם דעת אחרת, כל העולם מדברים פאליטיק ועניינים החולפים ועוברים, לשון הרע ורכילות, וכאן עוסקים בעבודת השם! מדברים מה'תכלית'! ומכוח התעוררות זו הוא התקרב לאנ"ש.

■ גרים ותושבים אתם עמדי

ובכן אסור לשכוח זאת וצריך שנפנים זאת היטב - דאס דארף מען דערהערן, אבער דערהערן גוט ווי עס דארף צו זיין! [זאת צריכין לשמוע היטב עד שיקבע בלב!]

וכמובן שיש להרבות בתפילה ותחנונים על זה לפני אבינו שבשמים, כי רק זהו חיי האדם, כי בן אדם אינו אלא כאשר חי עם הדעת הלז, המצמיח כאלו פירות טובים...

ריאתי פעם ביאור על הפסוק (ויקרא כה, כג) 'כי גרים ותושבים אתם עמדי', שכאשר האדם יודע שהוא 'גר' כאן בעולם, אז הוא 'תושב', כי ע"ז הוא קונה לעצמו תשובות ונצחיות! אם אני 'גר' בעולם הזה אז אהיה 'תושב' בעולם הבא! אני קונה הצחיות לעולם הבא ולעת תחיית המתים, אך אם

וכמו כן מידת הנצחון או קנאה - הרי מידות אלו משכיחים לגמרי את התכלית ומכלים את האדם, וכלשונו הבהיר של הרמב"ם באגרתו לבנו (אגרת מוסר מהרמב"ם לבנו רבי אברהם): **"אל תשקצו את נפשותיכם במחלוקת המכלה את הגוף ואת הנפש ואת הממון, ומה נשאר עוד!"** - ואכן כך הם פני הדברים, הרי האדם נברא כדי לבנות ולהועיל, וע"י המחלוקת מחריבים את הכל, ירחם ה'!

■ העצה היעוצה

ואשר כל כן העצה היעוצה היא: **לעצור! זיך אפשטעלן! ישוב הדעת!**

דהיינו לעצור את זרם החיים מפעם לפעם, לא להיסחף אחר בעירת הלב הבוהק בקרבו בכל מיני אופנים, **לעצור ולהיכנס באמונה הקדושה! לא לשכוח את התכלית! ישוב הדעת! לא לעשות דברים בפזיזות! ואז זוכים לחיות ולהתנהג כפי שצריך.**

ולמעשה זה נשמע בעצתו הכללית של רביה"ק זי"ע ששיח כל אחד אל ליבו להשי"ת בכל יום ויום, זיך גוט אויס רעדן דאס הארץ פאר השי"ת!

ואכן הסיכום והתכלית של ההתבודדות הוא התחדשות וישוב הדעת, כי כאשר יוצאים מהתבודדות בישוב הדעת - זהו התכלית הנרצה של התבודדות, וכאשר היה רבי לוי יצחק מכנה את ההתבודדות "זיך מיישב זיין פאר השי"ת" [ליישב את עצמו להשי"ת].

זהו הדעת האמיתי והנצחי! ואם כי התבודדות הוא עולם מלא של ענינים ורוננים, אך חלק עיקרי בו [דעם אפקלאנג] הוא: לעצור וליישב את הדעת! זיך אפשטעלן! שטעל זיך אפ!

האדם חושב ומרגיש את עצמו 'תושב' בעולם הזה - זהו טעות מעיקרא, כי בבוא העת כשהולכים לחיי עולם אז מתברר לעין כל שהוא טעות גמור.

ואשר על כן מזה יוצא כלל גדול; כל דבר שבקדושה הוא בהאי עלמא **'כשושנה בין החוחים'!** כי יש ע"ז מונעים הרבה, עוקצים ומפסידים ומפריעים בלי שיעור וגבול! **ובפרט ענין זה של "על מאי אתינא להאי עלמא" אזי כיון שהוא עיקר גדול וחזק יש על זה מונעים בלי שיעור!**

■ לא להישטף ע"י חולין בטהרה...

ואפילו כאשר האדם צריך לעסוק ב'חולין בטהרה' - כי צריך לפרנס את משפחתו ולדאוג לצרכיו הגשמיים, אך ע"ז יכול להישטף בשטף העולם ולשכוח מהתכלית "על מאי אתינא להאי עלמא", לחיות חלילה כמו בהמה... ואכן כאשר השי"ת בעזרו ולא שוכחים מזה, אז הוא אכן **'חולין בטהרה'** ונעשה **'מרכבה לקדושה'** ממש.

■ אל תשקצו את נפשותיכם במחלוקת

וכל שכן אם נופלים ברוח סערה של תאוות ומידות רעות - רחמנא לישבזן - אז הוא ההיפוך לגמרי מהדעת הזה של "על מאי אתינא להאי עלמא"...

דוד המלך אמר (תהלים קיט, ז): **'העבר עיני מראות שוא'!** כי התאוות הם ההיפוך ממש מהאמת, הם כולו אבדון! היפך הגמור מהאמת!

אם נופלים לגאווה הרי זה נדמה ושקר גמור! וכי איך ובמה יש לו לאדם להתגאות? וכל שכן רדיפת הכבוד?!

פניני המכתבים

מכתבי הגה"צ מורינו שליט"א לאור הזמן והפרשה

ועל זה אמר רבינו (בתורה הראשונה) שצריך להסתכל בהשכל שיש בכל דבר, ושלא יהיה בבחינת **"לא יחפץ כסיל בתבונה כי אם בהתגלות לבו"** (משלי יח, ב), היינו שנתפס להתאוות שבדבר - אלא יתבונן איך להמליך אותו ית' ע"י כל דבר שהוא רואה או נפגש עמו, שזה בחי' הסתכלות בשכל שבכל דבר, כי **"לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו"** (ישעי מג, ז), נמצא ששורש הכל הוא הכבוד של השי"ת, ובגין דישתמודעון ליה (זהר בא מב ע"ב) - לדעת אותו יתברך. וע"י חכמה זו נתהוו עולמות הבריאה והיצירה והעשייה.

וזו היא הבכורה, והברכה, וגם הנחלה בלי מצרים עד אין סוף, לעולמי עד ולנצח נצחים.

"די וועלט זאל איך נישט אפנארן" [העולם לא יטעה אתכם] - אמר רבינו, כי הגשמיות והדמים הרוחניים מרמים את האדם ומטעים אותו כי עשו הוא הבכור.

לכן התשובה על "ליסטים אתם" המובאת בפירוש רש"י בתחילת התורה, מתבאר בדבר רש"י שהוא "בראשית ברא" - שהכל שלו, והוא כדברי רביה"ק בתורה הנ"ל, שבראשית היא בחינת חכמה (בחי' ח) חכמה יעקב, כנאמר "ראשית חכמה" (וליעקב היתה הבחינה של ראשית כי היה בכור) ו**"כח מעשיו הגיד לעמו"** (תהלים קיא, ו) - כוונתו שכל העולם של הקב"ה, שזה אי אפשר להתגלות כי אם ע"י הצדיק בחי' יעקב.

וכמו שמצינו שכמה מעשיות בספרו הק' ספורי מעשיות מסתיימים "און זיי האבן מושל געווען בכיפה" - [שלבסוף משלו בכיפה, כלומר על כל העולם] שזה עולה על מלכותו ית"ש ומלך המשיח וישראל, שממשלתם תהיה על כל העולם, וקודשא בריך הוא וישראל כולהו חד.

יעקב מאיר בן ח' דינה

יב"ה יום ב' לסדר וישלח יעקב, ט' כסלו תשל"א פעה"ק ירושלם ת"ו בב"א.

מובא בספה"ק תלמידי הבעש"ט על דברי הגמרא (ב"מ פד ע"א) "אהבה דוחקת הבשר", היינו שאהבת הקב"ה דוחקת תאוות הבשר, שכשזה קם זה נופל, ותיכף נתעורר הקטרוג המשתלשל מהסטרא אחרא המורד במלכות ואומר 'לסטים אתם'. ויעקב בחכמתו ותמימותו כל כך התאבק עם הסט"א עד שהיא הודית לו באמרה **"וְלִמָּה זֶה לִי בְכָרָה"** (בראשית כה, ז), כי היא איננה שייכות לו לגמרי. ונחל יעקב בנחלתו נחלת אבותיו.

והנה על הפסוק **"וְאֵינִי נֹתֵתִי לָךְ שָׂכָם אֶחָד עַל אַחֶיךָ אֲשֶׁר לָקַחְתִּי מִיַּד הָאֱמֹרִי בַּחֲרָבִי וּבִקְשֵׁתִי"** (שם מח, כב) 'שכם אחד על אחיך' - הוא סוד הבכורה, 'אשר לקחתי מיד האמורי' - מעשו, שעשה מעשה האמורי, 'בחרבי ובקשתי' - בצלותי ובעותי, שהתפלל הרבה להשי"ת שיזכה לקחת את הבכורה מעשיו, עד שהשי"ת סיבב סיבובים שעשו עצמו מכר לו את הבכורה, כדי שידוד הכל על זה, ולא יהיו שום קטרוגים.

וכן רואים במציאות, שכל דבר, כגון כלי מסויים, תחילה רואים את חומר וגשמיות הכלי, ואח"כ כשמתבוננים יותר מתחילין לראות את החכמה הטמונה בכלי שלפניו. ולענינינו, עצם הבכורה היא הגשמיות (שכל ענינו שנוגד ראשון) ורק אח"כ משיגין החכמה הגנוזה בה. אבל מי שהמציא את הדבר, אצלו הוא להיפך, שמתחילה השיג את החכמה, ורק אח"כ הוציאה מהכח אל הפועל. נמצא שאל הממציא, החכמה היא הבכורה.

וכן כביכול אצל השי"ת כתיב **"כָּלֶם בְּחֻמָּה עֲשִׂיתִי"** (תהלים קד, כד), ומהחכמה (שהיא הבכורה) נמשכת העשייה, ואנו רואים בעינינו את העשייה המרובה, וצריכים רק להתבונן בה ואז זוכים לראות מה שגנוז בה.

1. ספר אוסף מכתבים ח"ג מתוך מכתב קס"ו.

ניצוץ אחד

ניצוץ קודש ממאמרי ומכתבי הגה"צ מורינו שליט"א

**מעשים בכל יום שבאימרה
טבא אחד מצילים בני אדם
לעולמים!**

עניני אמירת תהלים

האוצרות הגנוזים בתהלים - אמונה, תפילות, הילולים, ורצונות...

■ שובו בנים שובבים

ספר התהלים נודע בישראל גודל קדושתו ומעלתו, והכח שקדושה האדיר הטמון בו, הספר הנורא והנשגב אשר חיבר דוד המלך עליו השלום נעים זמירות ישראל ברוח קדשו, ואשר כל כולו רוח הקודש, כי הרי כמו שמשו רבינו עליו השלום היה גדול הנביאים, ואברהם אבינו עליו השלום היה גדול המאמינים, כן היה דוד המלך עליו השלום גדול בעלי רוח הקודש [כן מובא מפורש ברמ"ק מהזוה"ק] - ובכח זה חיבר את ספר התהלים.

ואכן אין לך איש מישראל בכל הדורות עד היום הזה, אשר אינו